

4. Комарницька Т.М. Кваліфікаційна характеристика вчителя іноземної мови в контексті сучасних наукових, психолого-педагогічних теорій, методів та технологій навчання / Т.М. Комарницька // Міжнародне співробітництво та університетська освіта: матеріали Міжнар. наук. конф.: Вид-во МФ НаУКМА, 2000. – С. 161-165.
5. Куц О. Нові технології та моделювання підготовки вчителів фізичної культури / О.С. Куц, І.А. Лапичак // Молода спортивна наука України: [зб. наук. пр. з галузі фізичної культури та спорту]: у 4 т.– Л.: НВФ «Українські технології», 2002. –Вип.6, Т. 2. – С. 84–92.

УДК 373.2.016:745/749(045)

Герц О.А.
студентка 3 курсу, спеціальності «Дошкільна освіта»,
Мукачівський державний університет
Микуліна А.К.
старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти,
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ АПЛІКАЦІЇ ТА ВИРІЗУВАННЮ З ПАПЕРУ

В статті охарактеризована аплікація як вид образотворчої діяльності дошкільників. На основі аналізу наукових досліджень з даної проблеми розкритий вплив аплікації на всебічний розвиток особистості дітей дошкільного віку.

Значна увага приділена особливості методики навчання вирізуванню з паперу дітей середньої та старшої груп, розкрита специфіка оволодіння технічними навичками аплікаційних операцій.

Ключові слова: аплікація, прийоми вирізування, технічні вміння і навички, способи вирізування.

The article has described the application as a type of art activity of preschoolers. According to the analysis of scientific researches on this problem, the author of the article has revealed the influence of the application on the comprehensive development of preschoolers' personality.

Considerable attention has been paid to the peculiarities of the methodic of teaching paper cutting to children of middle and senior groups, the specifics of mastering the technical skills of application have been revealed.

Key words: *application, cutting techniques, technical skills, cutting methods.*

Залучення дитини до світу прекрасного відкриває перед ними багатство і красу навколишнього життя, сприяє розвитку потреби не тільки в спогляданні світу, а й активному його пізнанні, перетворення. В.О. Сухомлинський говорив, що дитина за своєю природою – допитливий дослідник, відкривач світу, що дитяче серце чуйне до заклику творити красу.

Великі потенційні можливості є у одного з поширених видів образотворчої діяльності – аплікації, яка сприяє формуванню розумових, творчих здібностей дошкільника, становленню його моральних уявлень, трудових умінь, художнього смаку.

У роботах А.В. Запорожця., В.В. Давидова, М.М. Подд'якова вказано, що дошкільнята здатні в процесі предметної чуттєвої діяльності, у тому числі і аплікації, виділяти суттєві властивості предметів і явищ, встановлювати зв'язки між окремими предметами і явищами і відображати їх в образній формі. Цей процес особливо помітний у різних видах практичної діяльності: формуються узагальнені способи аналізу, синтезу, порівняння і зіставлення, розвивається вміння самостійно знаходити способи розв'язання творчих завдань, вміння планувати свою діяльність.

Звідси випливає необхідність організації занять з образотворчої творчості, в тому числі і аплікації.

Теоретичні основи використання аплікації в процесі навчання дошкільників образотворчої діяльності в дошкільному закладі належать таким науковцям, як М.П. Сакуліній, І.Л. Гусаровій, Т.Г. Казаковій, Е.А. Коссаковській, Л. Г. Суховському та ін.

Паллон В.І., Коссаковська Е.А., Суховський Л.Г. визначили і сформулювали основні завдання та послідовність навчання аплікації в молодшій, середній та старшій групах.

Глибоке теоретичне обґрунтування значення аплікації у всебічному розвитку дітей дошкільного віку, розробка послідовності в навчанні аплікації в різних вікових групах були подані в посібнику І.Л. Гусарової «Аплікація в дитячому садку» (1968 р). Автор показала шляхи застосування різних методів і прийомів оволодіння технікою аплікації на конкретному змістовному матеріалі, виходячи з особливостей засвоєння дітьми прийомів вирізування, розкладання, наклеювання [2].

Аплікація – найбільш простий і доступний спосіб створення художніх робіт, при якому зберігається реалістична основа самого зображення [2,с.85]. Це дає можливість займатися аплікацією з дітьми дошкільного віку, також широко використовувати її не тільки в оформлювальних цілях, але й у створенні картин, орнаментів тощо.

Створення аплікації – це складний процес, пов'язаний з умінням вирізати різноманітні форми предметів з кольорового паперу, розкласти їх на основі, встановлювати послідовність і взаємозв'язок об'єктів за законами композиційного і колірною ладу, акуратно наклеювати вирізані фігури на папір іншого кольору [3, с.15].

Теорія і практика дошкільного виховання накопичила великий досвід по використанню аплікації з метою розвитку у дітей почуття краси, вдосконалення знань про форму, забарвлення, просторове розташування предметів на площині паперу, розвитку у них ручних умінь і художнього смаку.

У аплікації за допомогою паперу, вирізаних деталей та клею діти прагнуть відтворити красу оточуючого та ставлення їх до дійсності.

Заняття аплікацією при спрямованому керівництві й при використанні, відповідно до віку дітей, методів і прийомів дають великий навчальний і розвиваючий ефект.

В програмах ЗДО передбачено досить великий обсяг знань, умінь і навичок з аплікації, якими повинні оволодіти діти в різних вікових групах під керівництвом вихователя.

Діти успішно опановують технічними навичками аплікаційних операцій: викладають із окремих частин ціле, вправляються в рівномірному розміщенні елементів по площині аркуша паперу; успішно опановують сенсорними еталонами; здобувають первісні навички пошукової діяльності; засвоюють найпростіші навички спільної роботи; активно спілкуються один з одним і вихователем.

На заняттях з аплікації вихователь учить дітей розрізняти й правильно називати коло, квадрат, трикутник. Цьому повинне передувати знайомство з цими геометричними фігурами під час дидактичних ігор, на заняттях математики. Діючи з різними по величині фігурами, діти вчаться знаходити великі й маленькі частини, підбирати однакові форми.

Кваліфікаційне навчання дітей аплікації сприяє тому, що дитина опановує засоби виразності і легко засвоює їх у елементарній формі.

Знання, вміння, навички з аплікації діти втілюють у своїй творчій діяльності: майструють барвисті настінні панно, декорації для настільного і

тіньового театру, костюми і елементи оздоблення до вистав і святкових ранків, прикраси для ділянки ЗДО, подарунки молодшим дітям, рідних та ін.

Процес створення аплікації складається з цілого ряду послідовно виконуваних дій, що вимагають від дитини досить високого рівня розвитку образотворчих і технічних умінь, а також зосередженості, наполегливості, витримки, акуратності, самостійності. Недостатня ступінь розвитку технічних умінь вирізувати гальмує роботу уяви, сковує дитячу ініціативу, знижує якість результатів діяльності. І навпаки, якщо дитина добре володіє прийомами вирізування, її увага направляється на створення різних за формою, величиною, забарвленням комбінацій, що призводить до нових, оригінальних результатів, стимулює творче ставлення до роботи. Це можливо тільки тоді, коли вихователь вміло регулює і застосовує на заняттях найбільш ефективні методи навчання, коли завдання даються не тільки в готовому вигляді, але частіше вимагають від дітей активного, творчого, а не репродуктивного використання засвоєних знань та технічних умінь.

Найбільш складними для дітей є дії, пов'язані з процесом вирізування ножицями певних форм і конфігурацій для отримання красивого зображення предметів і явищ навколишньої дійсності. Для цього дитина повинна засвоїти логіку рухів правої руки з ножицями, узгодити їх з діями лівої руки, яка підводить папір під леза ножиць. Від координації рухів обох рук залежить якість процесу вирізування. Тут важливу роль відіграє товщина паперу, положення ножиць по відношенню до паперу (ножиці повинні різати, а не м'яти його).

Прийоми роботи з ножицями діти засвоюють, наслідуючи способам дій дорослого. Тому педагог повинен показати правильні способи роботи з ножицями, з огляду на ті труднощі, які зазвичай відчувають діти. Наприклад, вихователю треба стежити, щоб дитина не заносила вперед лікоть руки з ножицями, контролювала рухи обох рук, знаючи, що широко розкритими ножицями вирізують великі частини, а дрібними, обережними рухами – маленькі деталі.

Основними прийомами вирізування з паперу є

- 1) вирізування геометричних фігур і предметів, основу яких складають ці фігури і їх комбінації;
- 2) симетричне вирізування предметів і елементів узору;
- 3) вирізування на око складного контуру предметів асиметричного будови [1, с.18].

Засвоєння різних прийомів вирізування дозволяє дітям творчо використовувати їх в процесі виконання предметних, сюжетно-тематичних і

декоративних аплікацій. Дошкільники повинні навчитися вибирати найбільш ефективні прийоми, комбінувати їх у своїх роботах, домагаючись виразного трактування тих чи інших образів.

Недостатній рівень розвитку технічних умінь гальмує роботу сприймання, сковує дитячу ініціативу, знижує якість результатів діяльності. Якщо дитина добре володіє прийомами вирізування та наклеювання аплікації на основу, увага її спрямована на створення різних по формі, величині, кольору зображень, що призводить до нових, оригінальних результатів, стимулює творче відношення до роботи. Це можливо тільки тоді, коли вихователь вміло регулює і використовує на заняттях найбільш ефективні методи навчання, коли завдання, подані не тільки в готовому вигляді, частіше вимагають у дітей активності, творчості, а не репродуктивного засвоєння умінь і навичок [2, с.121].

Діти середньої та старшої групи навчаються вирізувати із паперу різними способами, дізнаються багато нових прийомів і уточнюють засвоєне ними в попередніх групах. Важливо, щоб діти володіли інструментами і були ознайомлені з правилами безпеки.

У середній групі необхідно закріплювати вміння створювати зображення (розрізати папір на короткі й довгі смужки; вирізати круги з квадратів, овали з прямокутників, перетворювати одні геометричні фігури на інші: квадрат – на два-чотири трикутники, прямокутник – на смужки, квадрати або маленькі прямокутники), створювати із цих фігур зображення різних предметів або декоративні композиції.

Для ознайомлення з вирізуванням використовують інформаційно-рецептивний метод. На перших заняттях вихователь показує, як правильно тримати ножиці, демонструючи прийоми розрізування паперу. При розрізуванні широких смужок паперу педагог показує прийоми просування ножиць вперед.

Всі дії вихователь супроводжує чіткими словесними поясненнями. У деяких випадках ефективним є репродуктивний метод – вправління. Наприклад, після показу педагог показує дітям правильно взяти ножиці і зробити кілька разів легкий рух в повітрі: розкрити, закрити леза. Вихователь стежить, як діти тримають ножиці, як їх розкривають [3, с.103].

Основне завдання навчання аплікації дітей шостого року життя – оволодіння різноманітними прийомами вирізування. На заняттях дошкільнята зображують предмети, що мають різні обриси, симетричні і несиметричні форми в статичному положенні або з передачею нескладного руху. Дітей вчать вирізувати однакові фігури або їхні деталі з паперу, складеного гармошкою, а

симетричні зображення – з паперу, складеного навпіл (склянка, ваза, квітка та ін.). Їх спонукають створювати предметні й сюжетні композиції, доповнювати їх деталями, що збагачують зображення, формують акуратне й дбайливе ставлення до матеріалів [3, с.141].

Найбільш складно для дітей цього віку вирізування симетричних форм з паперу, складеної вдвічі. Як уже зазначалося, освоєння цього прийому вимагає розвиненого сприйняття та аналітичного мислення, зокрема, уміння розчленувати предмет на дві половини і різати.

Гусарова І.Л. рекомендує при першому ознайомленні дітей з цим прийомом вирізувати форми по заздалегідь намальованому контуру на зігнутій навпіл папері [1, с.32]. Нерідко дитина не може собі уявити, що в результаті вийде ваза або глечик гарної форми. Коли діти усвідомлюють, що намальований контур зображує половину предмета, вони зможуть вирізувати на око, користуючись показом вихователя і його поясненням.

Навчання надалі вирізуванню симетричних предметів з паперу, складеного вдвічі, ускладнюється, підвищуються вимоги до точності передачі форми. Діти 6 року життя можуть попередньо зробити ескіз майбутньої роботи (намалювати нескладний сюжет простим олівцем), підготувати відповідно ескізу деталі для аплікації [3, с.143].

У процесі занять аплікацією діти також знайомляться з простими формами різних предметів, частини і силуети яких вони вирізають і наклеюють. У них розвивається почуття прекрасного, формується естетичний смак, творчі здібності, розширюється сенсорний розвиток.

Від виконання аплікації діти отримують величезне задоволення. Вони у своїх роботах часто вказують чи підкреслюють свій настрій – це проявляється у самій аплікації і підборі до неї кольорів.

Рівень оволодіння уміннями і навичками, передбаченими програмою по аплікації, дозволяє виявити ступінь готовності кожної дитини до успішного навчання в школі, подальшому засвоєнню змісту і техніки різних видів художнього ремесла.

Отже, аплікація – це один з найважливіших та цікавіших видів образотворчої діяльності в дошкільному закладі. Тому постійно потрібно проводити різноманітні заняття з аплікації, залучати дітей до самостійної художньої діяльності, до оформлення приміщень до свят, робити виставки дитячих робіт, різні стінгазети та багато іншого, що пов'язано з аплікацією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богатеева З.А. Заняття апликацией в детском саду: книга для воспитателя детского сада / З.А. Богатеева – М.: Просвещение, 1988. – 224 с.
2. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей / В.П. Котляр – К.: Кондор, 2009. – 200 с.
3. Комарова Т.С. Образотворча діяльність у дитячому садку: програма та методичні рекомендації / Т.С. Комарова – Х.: Видавництво «Ранок», 2007. – 178 с.

УДК [81'373.612.2]:81(045)

Герцовська Н.О.
канд. філол. наук, доц. кафедри англійської філології
та методики викладання іноземних мов,
Мукачівський державний університет
Бокоч Є. І.
студентка ІV курсу спеціальності
«Середня освіта (мова і література (англійська))»,
Мукачівський державний університет

КЛАСИФІКАЦІЯ МЕТАФОР У СУЧІСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

У статті розглянуто поняття метафори у сучасній лінгвістиці. Надано найбільш поширені види класифікації метафори, а також основну інформацію про них.

Ключові слова: метафора, номінативна метафора, когнітивна метафора, образна метафора, генералізуюча метафора.

The concept of metaphor in modern linguistics are considered. Provides basic information about the most common types of classification of metaphors and basic information about it.

Key words: metaphor, nominative metaphor, cognitive metaphor, figurative metaphor, generalizing metaphor .

Метафора в усі часи була ефективним інструментом навчання. Біблія, давньогрецькі міфи, дитячі чарівні казки сповнені аналогій, порівнянь, алегорій

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>